

*Гурочкіна В.В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки підприємства
Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи УДФС України*
*Мельник А.О., студентка
Навчально-науковий інститут економіки,
оподаткування та митної справи УДФС України*

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

FEATURES OF INNOVATION INVESTMENT ACTIVITIES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Анотація. В статті розглянуто аспекти формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні. Досліджено проблеми реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України. Визначено основні напрями поліпшення інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості аграрного сектора економіки. Обґрунтовано доцільність комплексної програми по залученню інвестицій в агропромисловий комплекс.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційна діяльність, інноваційна активність, інвестиційний клімат, комплексна програма.

Abstract. The article considers the key aspects of the formation of a favorable investment climate in Ukraine. The problems of realization of innovation and investment activity in the agricultural sector of the economy of Ukraine are investigated. The main directions of improving the investment climate and the investment attractiveness of the agricultural sector of the economy have been determined. The expediency of a comprehensive program for attracting investments in the agro-industrial complex is substantiated.

Key words: innovation and investment activity, innovative activity, investment climate, integrated program.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку національна економіка переживає економічну кризу, тому з метою подолання наслідків кризи особливу увагу потрібно звертати на інноваційно-інвестиційну діяльність. Залучення інвестицій є необхідною умовою економічного розвитку країни. В Україні інвестиційний клімат залишається несприятливим, водночас, такий його стан посилюється нестабільністю українського законодавства, нерозвиненістю ринкової інфраструктури та жорстким податковим тиском. Тому для України вирішення проблеми залучення фінансових інвестицій має бути комплексним, особливо у це стосується аграрного сектору економіки. Аграрний сектор має важливе значення для української економіки, так як вагома частка ВВП припадає саме на нього, а залучення інвестицій в аграрний сектор економіки виступає гарантом розвитку сфер агропромислового комплексу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України досліджували такі науковці: В. Федоренко, Л. Водачек, Б. Санто, В. Федоренко, О. Соловчук, О. Жидяк, О. Громова, О. Ляшенка, В. Смолинський, В. Федоренко.

Формулювання цілей статті. Метою є дослідження особливостей інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрний сектор економіки України.

Виклад основного матеріалу. Специфіка агропромислового виробництва визначають особливість методів та способів управління інноваційною та інвестиційною діяльністю. Нестабільність національної грошової одиниці, недостатність фінансових

ресурсів для забезпечення наукових досліджень і впровадження інноваційних розробок, високий рівень ризиків інноваційних процесів, ризик часового розриву між витратами і результатами діяльності недостатність фінансування сільського господарства, недосконалість нормативно-правової системи регулювання інноваційної діяльності не зацікавлює інвесторів вкладати кошти у розвиток аграрного сектору [4]. Крім того, ризиками для інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні є нестабільна політична ситуація в країні: анексія АР Крим, ведення АТО відлякує іноземних інвесторів.

Так, найбільший зовнішній інвестор вітчизняного сільського господарства Кіпр, протягом 2014 р. скоротив свої фінансові інвестиції на 40%. Також суттєво скоротили свої видатки США (-49%). Але протягом січня-червня 2015р обсяги капітальних інвестицій у сільське господарство зросли на 9,6% порівняно з 2014 роком і склали майже 9,43 млрд. грн. [3].

Інвестиційне забезпечення аграрного сектору можна визначити як створення сприятливих і усунення несприятливих причин та факторів реалізації в господарському комплексі інвестиційного процесу.

В умовах сьогодення інноваційна активність та діяльність аграрних підприємств в Україні не у найкращому стані. Безперечно, що головною причиною нівелювання інноваційного розвитку є брак інвестиційних ресурсів. Невміння спрямувати грошові потоки фінансово грамотно і економічні та політико-правові проблеми країни призвели до зменшення інвестиційної привабливості. Після світової фінансової кризи, остаточно була зруйнована система матеріально-технічного та інженерно-технічного забезпечення. Тому залишається питання «Чи можливе відновлення?», якщо ні, то «Чи можлива побудова нової сучасної аграрної структури?» на основі активізації інноваційної діяльності, яка істотно збільшить обсяг інвестицій у АПК. На сьогодні основним напрямом вкладення коштів у інноваційно-інвестиційній діяльності сільськогосподарських підприємств здійснюється у техніко-технологічний розвиток. Отже, особливістю інноваційних процесів у АПК обумовлена потребами оновлення їх матеріально-технічної бази.

Фінансовою основою інновацій – є інвестиції, і, водночас, наявність інвестицій стають реальним базисом для інноваційної діяльності.

Значущими проблемами реалізації інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки України залишаються наступні:

- права власності на землю;
- спад платоспроможного попиту на вітчизняну продукцію;
- недостатні обсяги виробництва знань;
- виснаженість чорноземів та недотримання процесів відновлення родючості землі;
- низький рівень взаємодії науково-дослідного та підприємницького середовища у сільськогосподарському виробництві;
- зростання обсягів імпортової сировини (добрих) та висока їх собівартість;
- відсутність необхідного рівня державної підтримки та стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності;
- урбанізаційні процеси та занепад соціальної інфраструктури;
- низька конкурентоспроможність продукції на зовнішніх ринках;
- низька інвестиційна привабливість галузі;
- висока зношеність основних засобів.

Одним з напрямків підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності може стати розробка комплексної програми по залученню інвестицій в агропромисловий комплекс. Для цього потрібно поліпшити інвестиційну привабливість, ефективно управляти інвестиційним процесом та запроваджувати заходи з поліпшення інвестиційного клімату [2].

Крім того, при розробці комплексної програми слід враховувати те, що сільське господарство України має дуже неоднорідну структуру. Наприклад, у 2011 році

найменший показник валової продукції сільського господарства спостерігався в Закарпатській області (4045 млн. грн.), найбільший – у Вінницькій області (15065 млн. грн). У 2012 році найбільший показник належав Київській області – 14791 млн. грн. Це свідчить про регіональні відмінності в аграрного сектора. Вони обумовлені як відмінностями природно-кліматичних умов, так і особливостями економічного характеру. Об'єкти сільського господарства, що наближені до великих міст мають кращу фондоозброєність, забезпеченість трудовими ресурсами, кращу соціальну інфраструктуру, а отже, кращу продуктивність і прибутковість.

Основними напрямками поліпшення інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки є такі заходи:

1. забезпечення гарантованості та прогнозованості державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників;
2. вдосконалення нормативно-правової бази для забезпечення розвитку інноваційної діяльності в Україні;
3. продовження на довгостроковий період пільгового оподаткування аграрних підприємств;
4. підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, забезпечення зростання фінансових накопичень;
5. впровадження інноваційних технологій в аграрний сектор економіки;
6. створення умов вітчизняним товаровиробникам, які експортують свою продукцію і вкладають інвестиції в аграрне виробництво[4].

З метою покращення сучасного стану та формування конкурентоспроможного сільськогосподарського виробництва продукції, доцільно усунути посередницькі ланки для забезпечення прямих зв'язків між учасниками; провадити глибоку переробку сировини; покращити соціальну інфраструктуру села; проваджувати еко-технології, що сприятимуть покращенню аграрної продукції в контексті його конкурентоспроможності.

Крім того, для посилення інноваційної діяльності необхідним є доступне кредитування сільськогосподарського виробництва із посильними відсотковими ставками. До сьогодні в Україні відсутній спеціалізований банк для надання фінансових послуг сільськогосподарським товаровиробникам, що звичайно є перепоною.

Висновки. Отже, проблема залучення іноземних інвестицій в аграрний сектор економіки – одна з найбільш важливих проблем розвитку економіки України. Інвестиційний клімат країни є важливою складовою, що створює передумови для стабільного інвестиційного зростання аграрного сектору. Але в Україні інвестиційна активність інвесторів не дуже висока через сформований несприятливий інвестиційний клімат, тому необхідна розробка комплексної програми по залученню інвестицій в агропромисловий комплекс.

Список використаних джерел

1. Іртищева І. О. Регіональні особливості інноваційних процесів в агропродовольчій сфері українського Причорномор'я / І. О. Іртищева. – К.: РВПС України НАН України, 2011. – 60 с.
2. Гайдуцький П. І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території / П. І. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2012. – № 11. – С. 43-48
3. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.me.gov.ua/>.
4. Інвестиційна політика в аграрному секторі України: проблеми та заходи щодо їх вирішення. Проект «Аграрна політика для людського розвитку». [Електронний ресурс] / Під редакцією Б. Супіханова. – Режим доступу до ресурсу: http://www.undp.org.ua/agro/pub/ua/P2003_01_043_03.pdf

